

גוט שבת Gut Sábész

21. évfolyam 30. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:00 • כ"ט אדר ב' תשע"ט • 2019. 4. 5. • פרשת תזריע • Szombat kimenetele: 20:08

Hitközség a közösségért – országjáró túrára indult az EMIH a rászorulóknak segítésére

Országjárásba fogott az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség. A program célját így foglalták össze a szervezők: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Ez a zsidó hagyomány legfontosabb parancsa. Zsidó közösségként kétszeres a felelősségünk, hogy a segítségnyújtás ne álljon meg közösségünk falainál. Hitközség a közösségért programunk a fővárostól távol eső településeknek nyújt segítő kezdet. Átfogó szociális, kulturális és oktatási együttműködés keretében kívánjuk közel hozni egymáshoz a főváros zsidó közösségét Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye nyolc kistérségének lakóival.”

A közösségépítő kezdeményezés első útja Tiszalökre vezetett. Az EMIH delegációját Gömze Sándor polgármester fogadta, aki négy szemközti beszélgetést folytatott Tóth Gáborral, az EMIH kabinetfőnökével. Ezt követően a városháza dísztermében a felek aláírták a stratégiai együttműködési megállapodást Tiszalök és az EMIH között.

Az aláírás után az EMIH munkatársai 40 csomag adományt adtak át, amelyek tartós

élelmiszert és egyéb higiéniai termékeket tartalmaztak. Eközben az EMIH ruhaadománya megérkezett a helyi családsegítő központba. Mint megtudtuk, ezek az adományok az 1%-os adófelajánlásoknak köszönhetően juthattak el most a rászorulókhöz.

Gömze Sándor kijelentette, hogy a találkozó és a megállapodás megkötése az együttműködés kezdetét jelenti az EMIH-hel. „Szeretném, ha a zsidóság közvetítené tudná a kultúráját felénk” – mondta a polgármester.

„Az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközségnek kiemelten fontos a társadalom felé nyitottság, kiemelten fontos a rászorulóknak segítése és támogatása. Ez nem csak Tiszalökre történik, ez egy országos program” – nyilatkozta Tóth Gábor a találkozó után, egyben örömet fejezte ki, hogy lehetősége nyílt a város vezetőjét személyesen is megismerni.

A látogatás során az EMIH küldöttsége felkereste a helyi könyvtárat is, ahol átadta az ajándékba hozott Talmud köteteket. A könyvtár különtermében Tóth Gábor tartott a helyi diákoknak előadást.

A tiszalöki program zárása képpen a polgármester megmutatta a vendégeknek a zsidó temetőt.

Innen az út Tiszadára vezetett, ahol Mizser Zsolt polgármester és Dr. Vinnai Győző képviselő várta az EMIH munkatársait, akik a helyi művelődési házban átadták az adománycsomagokat a rászorulóknak részére. Az összegyűjtött ruhák itt is a családsegítő központhoz kerültek. A felajánlott tűzifa kiszállását pedig a helyi Tüzéppel vállalta.

Mizser Zsolt és Tóth Gábor a művelődési házban aláírták az együttműködési megállapodást, amellyel kapcsolatban elmondták: mindkét fél bízik abban, hogy az együttműködés hosszú távú és hatékony lesz.

Az országjáró túra következő állomása Tiszadob és Szorgalmatos volt április 2-án. Ezen a napon a delegációt Faith Asher rabbi vezette.

Április 4-én Köves Slomó utazott Nyíregyházára, ahol többek között gimnazistáknak tartott előadást. Április 11-én Tiszaburára és Tiszánánára, április 16-án Kömlőre és Tarnaszentmiklósra vezet az EMIH országjáró túsója.

Peszáchi rendezvények

ÁlefKids peszáchi karnevál a Szent István Parkban

Időpont: 2019. április 7., 10:00-12:00; Szent István park.

Családi széder a Bét Menáchemben

Időpont: 2019. április 19. és április 20., 20:15
Cím: 1074 Bp., Dohány u. 32. (Bét Menáchem Iskola)
Első este: Oberlander Báruch rabbi
Második este: Nőgrádi Bálinttal

Angol nyelvű széder a Bét Menáchemben

Időpont: 2019. április 19., 20:15
Cím: 1074 Bp., Dohány u. 32. (Bét Menáchem Iskola)
Moshe Lazar milánói főrabbi

Széder

a Budavári várnegyedben
Időpont: 2019. április 19., 20:00
Cím: St. George Residence

Széder az Újlipótvárosban

Időpont: 2019. április 19., 20:00
Cím: Hotel Hélia Danubius Budapest 1133 Budapest, Kárpát utca 62-64.
Glitsenstein Smuel rabbi

Széderek Óbudán

Időpont: 2019. április 19., 20:15; április 20., 20:15
Cím: 1036 Budapest, Lajos u. 163. (Óbudai Zsinagóga)
Köves Slomó rabbi

Széderek Szentendrén

Időpont: 2019. április 19., 20:15; április 20., 20:15
Cím: Cháj Galéria 2000 Szentendre, Pátriárka utca 6.
Mendy Myers rabbi

A részvételi díjakról és a regisztrációról további információ: www.zsido.com
posta@zsido.com, tel.: 06-1-268-0183

Az EMIH küldöttsége Tiszalökre

Hetizakasz

A megtisztulási törvények

Hetizakaszunk – *Tázriá* (3Mózes 12-13.) – az emberek, valamint az edények és ruhák tisztasági és tisztulási törvényeit tárgyalja részletesen, kezdve a szülő nő tisztátalanságától, folytatva különböző leprás bőrbetegségekkel. A *caráát* egyfajta

bőrbetegség. Bölcsseink kapcsolatba hozták a rossz nyelvel, vagyis a pletykával, ami szintén gyorsan terjed és veszedelmet jelent az emberiségre.

Április 6-án, szombat *Sábát HáChodes*, az utolsó a négy különleges szombat közül.

Zsidó híradó

Történelmi látogatást tett a Siratófalnál Brazília elnöke

Jair Bolsonaro az első pozíciójában, aki izraeli miniszterelnök társaságában érkezett a helyszínre.

Benjamin Netanjahu társaságában látogatott a jeruzsálemi Siratófalhoz Jair Bolsonaro brazil elnök hétfőn – közölte a *The Times of Israel*.

Az izraeli sajtó szerint a latin-amerikai vezető lépése akár azt az üzenetet is hordozhatja, miszerint Bolsonaro – a nemzetközi közösség többségével ellentétben – kész elismerni Izrael fennhatóságát Jeruzsálem Óvárosa felett.

A brazil politikus látogatásakor Shmuel Rabinovitch rabbi, a Siratófalért felelős vallási vezető a Zsoltárok könyvéből olvasott fel hangosan egy részt. Ezt követően pedig a falhoz tartozó alagútban vett részt idegenvezetésben a két elnök, valamint az egykori Templom vizuális rekonstrukciójáról szóló bemutatót is megtekintették.

Ahogy korábbi cikkünkben beszámoltunk róla, vasárnap Brazília kereskedelmi képviseletet is nyitott Jeruzsálemben.

„Megtiszteltetés visszatérni Izraelbe. Kormányom elkötelezett abban, hogy partnerségünket erősítsük Izraellel. A népeink közötti barátság történelmi” – fogalmazott látogatása során Jair Bolsonaro brazil elnök, aki mint „testvérét” karolta át és ölelte az izraeli miniszterelnököt találkozásukkor.

Netanjahu a repülőtérre is kiutazott „barátjáért”, akinek egyik vendége volt Bolsonaro december 31-i elnöki beiktatásán.

Természetes vagy csodálatos?

Egy gyermek megszületése az emberi élet egyik legcsodálatosabb eseménye, ezzel összhangban pedig hetizakaszunk is ennek leírásával veszi kezdetét. Az új élet születése egyfelől biológiai esemény, másfelől pedig spirituális, amelyben a szülők közötti egység és szeretet nyer fizikai formát. A Tóra szerint az első ember (*ádám hárison*) eredetileg egyetlen entitás volt, mielőtt az férfira és nőre, Ádámra és Évára vált volna szét. Ahogy a Tóra fogalmazza meg, „*azért hagyja el a férfi az ő atyját és anyját és ragaszkodik feleségéhez, hogy legyenek egy testté*”. Rási magyarázza, hogy az „egy testté”, a kettejtűktől születő gyermek létében manifesztálódik.

A szülők azonban önmagukban még nem elegek a gyermek-áldáshoz, abban Istennek is közre kell működnie. A fogantatás és a születés már önmagukban véve is csodás események, amit az koronáz meg, amikor az Isten által adományozott lélek leereszkedik a gyermekbe.

A csoda egy olyan jelenség, mely direkt módon tükrözi az isteni megnyilvánulást. Az ilyen

eseményekben könnyebb meglatni az istenit, szemben a természet által produkált csodákkal, amelyeknek gyakran csak a materiális megnyilvánulását vesszük észre, s figyelmen kívül hagyjuk annak isteni gyökerét.

Ennek értelmében az utód-nemzés, a születés is egy csoda, ami a világban jelenlévő isteni megnyilvánulást hivatott tükrözni. Figyelembe véve a születésnek ezt a hatalmas jelentőségét, nem meglepő, hogy annak a zsidó törvénykezés is kiemelt figyelmet szentel.

A hetizakasz beszámol róla, hogy annak a nőnek, aki megszülte gyermekét, áldozatot kellett bemutatnia. Ez az áldozat talán mind közül a leghétköznapibb, ugyanakkor legösszetettebb formában kellett megnyilvánuljon: az anyának azt a csoda iránti hála, köszönet formájában kellett kifejeznie. Bár a fizikai Szentély már nem áll, ezt az áldozatot a mai napig kifejezhetjük azzal, hogy köszönetet mondunk Istennek életünk valamennyi csodájáért.

Kovács Jichák rabbínövendék cikke Tali Loewenthal írása nyomán

A TETT A LÉNYEG

EMIH technikai szám: 1287

Egyházi 1%

www.zsido.com

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 19.10 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

Péntek: 18.15 *Sábát hágádol* – A „*nagyszombat*” csodája és jelentősége (Szabó György Menáchem előadása);

19.00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8.45 Hetizakasz-tanulás;

9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;

19.00 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 18.00 Tanulás

18.30 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9.15 Hetizakasz

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Péntek: 18.00 Tanulás;

Faith Áser rabbi előadása;

19.00 Szombatfogadás, *Kidus*

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt Mennyiség és minőség

Már fiatalon kapcsolatba kerültem a lubavicsi mozgalommal, mert a melbourne-i Chabad Yeshiva College-ban tanultam, és az iskola elvégzése után sem távolodtam el a közösségtől. Az egyetem elvégzése után a Chábádnak kezdtem dolgozni, és átvettem a lubavicsi ifjúsági szervezet, a Tzeirei Agudas Chabad vezetését Ausztráliában.

Először 21 éves koromban találkoztam személyesen a Rebbével, 1974-ben. Egy ausztrál fiatalokból álló csoporttal utaztam New Yorkba, hogy a Rebbét láthassuk. Mindegyikünkre néhány perc jutott. Ahogy beléptem, átnyújtottam a Rebbének egy cédulát, melyre a nevemet írtam fel. Azonban nem írtam le a teljes héber nevemet, ami Refáel Jonátán, hanem csak annyit, hogy Refáel. A Rebbe rápillantott a papírra és így szólt: „Oda kellene figyelned, hogy a megfelelő néven szólítsanak”. Honnan tudta a Rebbe, hogy nem a teljes nevem szerepelt a cédulán? Elképzelésem sincs.

Ezt követően a Rebbe az ausztráliai helyzet felől érdeklődött. Elpanaszoltam neki, hogy elég nehéz dolgom van a micvatankok működtetésével Melbourne-ben. A micvatankok átalakított kisbuszok, melyek a zsidók által sűrűn lakott negyedekben köröztek, zenét játszottak és arra ösztönözték a nőket, hogy szombati gyertyákat gyűjtsanak, a férfiakat pedig, hogy tfilint tessenek. Sokakat zavart a működésük, és elég sok ellenállásba ütköztünk. Miután elmondtam a panaszsomat, a Rebbe így felelt: „Amit megtehetünk Amerikában, nem biztos, hogy megtehetjük Ausztráliában.” Elmagya-

rázta, hogy Amerikában általában a mennyiségre figyelnek. Ausztráliában viszont az emberek a személyesebb megközelítést igénylik. „Akkor be kellene szüntetnem ezt Ausztráliában?” – kérdeztem. „Nem, folytatnia kell Ausztráliában. De találnia

Raphael Aaron rabbi egy családi tanácsadó központ vezetője Melbourne-ben. Az interjú 2016 júniusában készült.

kell egy csendesebb megoldást, ami nem vált ki ellenkezést.” – felelte. „Ez hasonlít ahhoz, hogy a 'szeresd a felebarátod' parancsát is többféleképpen teljesíthetjük. Van, aki általánosságban teljesíti, például nyit valamilyen jótékonyági intézményt. Mások személyes kapcsolatokat alakítanak ki. Az ön feladata az, hogy az egyes zsidó emberek felé mutassa ki a szeretetét. Én pedig az áldásomat adom, hogy képes legyen minden zsidó felé személyesen kimutatni a szeretetét” – tette hozzá.

Ez az áldás lett a saját, személyes küldetésem az életben. Miután újrafogalmaztam a prioritásaimat, sikert értem el a micvatankok ügyében is. Halakban működtettem őket, és az emberek lassan megszokták.

Miután megházasodtam, a Chábád lányoknak szóló programjaival kezdtem foglalkozni. Volt egy diáklány, akinek családi problémái voltak. Arra biztattam, hogy írjon a Rebbének, és ő így is tett. Egy nagyon rövid, talán kétsoros levelet írt, va-

takat. A szülei nagyon sokat veszekedtek és viaskodtak egymással, és ezt nehezen viselte. A Rebbe leveléből azonban megértette, hogy külön-külön kell jó kapcsolatot kialakítania velük. Azt viszont nem tudta fel fogni, hogy a Rebbe honnan tudott olyan dolgokról, melyekről nem is írt neki.

Időnként úgy éreztem, hogy a Rebbe mindent tud. Annyi bizonyos, hogy mindenre nagyon odafigyelt.

Egyszer kiadtam egy brosúrát, mely egy lányoknak szóló ifjúsági vezetői képzést hirdetett. Az egyik oldalon maradt még némi üres hely, és úgy gondoltam, hogy olyan tórai idézet tesz oda, mely a Chábád egyik jelmondatává vált. „Ufáractá jámá vákedmá, cáfoná vánegbá – Kiterjeszkedsz nyugatra és keletre, északra és délre”.

Elküldtem a brossúrát a Rebbének. Hamarosan választ kaptam, melyben a Rebbe rámutatott, hogy kihagytam egy betűt az egyik szóból. Ez egy kisméretű kiadvány, apró betűs részében éppen egy kis *váv* betű volt, de nem került el a Rebbe figyelmét. Elképedtem és meghatódtam. Mennyire odafigyelt a Rebbe mindenre és mindenki-re. Minden szóra, minden betűre, minden emberre és minden lélekre.

Raphael Aaron rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

lami ilyesmit: „Kedves Rebbe! Nagyon nehéz idöket élek. Nem tudom, hogy itt akarok-e maradni.”

A Rebbe háromoldalas válaszlevelet küldött! Hihetetlen módon olyan dolgokat is megemlített, melyekről a lány nem is írt neki, mint például a szülei válsága. A Rebbe azt javasolta, hogy külön-külön építsen ki jó kapcsolatot a szüleivel, és ne folyjon bele a civakodásukba. „Van egy apád és van egy anyád. Azelőtt is a szüleid voltak, hogy elváltak volna, és a továbbiakban is azok lesznek. Így hát mindegyükkel alakíts ki jó kapcsolatot, és ne gondoldj arra, hogy a családod nem éppen olyan, mint amilyennek szeretnéd” – írta a Rebbe.

A lány igazán elámult a levélben és megfogadta a benne leír-

Kóser konyha

Sült marhaborda
(assado)

A Tóra előírásai szerint csak kóser állat húsát szabad fogyasztani és az állatot a kóser szabályainak megfelelően kell levágni és feldolgozni. Figyeljünk, hogy megbízható kóserügyi engedéllyel rendelkező húst vásároljunk mindig!

húsos, gluténmentes

2 kg marhaborda (ez egy meglehetősen zsíros típusú hús, igyekezzünk kevésbé zsíros darabot választani)

Olaj
2 nagy fej hagyma, felkockázva
2 ek. paradicsomsűrítmény
2 ek. méz
2 ek. szójaszósz

Só, bors, őrölt koriander, izlés szerint

Az olajat széles, nem túlságosan magas serpenyőbe tesszük, és felforrósítjuk. A húsdarabokat nagy lángon, nagyon gyorsan átsütjük a forró olajon, hogy minden oldalon ropogós réteg alakuljon ki rajtuk. Római tálba tesszük a húst, majd a visszamaradt olajon átpirítjuk a felkockázott hagymát. Hozzáadjuk a paradicsomszószot, a mézet és a szójaszószot, megfűszerezzük, és egy fél perc alatt összeforraljuk. A keveréket óvatosan a római tálban lévő húsról öntjük, a tálat lefedjük, majd közepes hőfokon, 140 fokon nagyjából három órán át sütjük a húst. Az utolsó 10 percre leemelhetjük a tál fedelét, hogy kissé megpiruljon a hús teteje.

Ha a minján tizedik tagja kimegy a zsinagógából

Kis közösségekben sokszor fordul elő, hogy csak tízen vannak jelen az imánál. Ha az ima közben valakinek el kell mennie, akkor felmerül a kérdés, hogyan tovább. Lehet-e folytatni a közösségi imát vagy rögtön abba kell hagyni?

Az alábbi táblázat (*Compass magazin* 22. szám 39. oldal alapján) erre a kérdés ad választ. Alapja a Jeruzsálemi Talmud (*Mógilá* 4:4.) annak tanítása, miszerint „ha tízzel kezdték [az imát] és páran elmentek, akkor be lehet fejezni. De ezekre [akik elmennek, amikor nem marad a szükséges tíz férfi] mondja az Írás

(*Jesájá* 1:28.): ...és akik elhagyják az Örökkévalót, elenyésznek”. A *Sulchán áruch* (OC 55:2–3.; SÁ RSZ uo. 3–4.) részletezi, hogy az imának melyik részét lehet folytatni és melyiket nem. Az irányelv az, hogy azt a részt, amibe már belekezdtek be lehet fejezni, de nem lehet belekezdeni olyan imába, ami nem számít a megkezdett szakasz részének. Ez a könynyitás csak abban az esetben áll fenn, ha a minján többsége, vagyis legalább hat ember bent maradt a zsinagógában.

Oberlander Báruch

Ha a tizedik kimegy...	...akkor a minján tagjai...
Sácharit – reggeli ima	
„Pszuké dözimra” közben	ne mondjanak Kádist és <i>Borchut</i> ¹ .
<i>Borchu</i> után, de még az Ámidá előtt	ne ismételjék meg az Ámidát, és ne mondják el a következő Kádiseket ² .
az ámidá ismétlésének megkezdése előtt	ne ismételjék meg az Ámidát ³ .
az ámidá ismétlésének megkezdése után	fejezzék be az Ámidá ismétlését (a <i>Kdusával</i> együtt) és mondjanak Teljes Kádist (az <i>Uvá lőCijon</i> után) ⁴ . Viszont ne olvassanak Tórát ⁵ és ne mondjanak más kádist (még a Fél Kádist sem a <i>Táchánun</i> után) ⁶ .
a <i>Napi zsoldár</i> , az Én kélokénu, Álénu stb. után	ne mondják el a többi Kádist ⁷ .
bármelyik Kádis közben	fejezzék be a Kádist ⁸ .
Tóraolvasás	
a Tóraolvasás közben	fejezzék be a Tóraolvasását és mondjanak Fél Kádist ⁹ . Azonban ne hívjanak fel senkit <i>Máftirnak</i> , hanem a hetedik felhívott olvassa el a <i>Háftárá</i> t áldások nélkül ¹⁰ .
a <i>Háftára</i> felolvasása közben	fejezzék be a <i>Háftárá</i> t és mondják el a záróáldásokat ¹¹ .
Minchá – délutáni ima	
az <i>Ásré</i> közben	ne mondjanak Fél Kádist ¹² .
a halk Ámidá alatt, az Ámidá ismétlése alatt, az Álénu közben, Kádis közben	lásd fent a reggeli imánál.
Mááriv – esti ima	
a <i>Smá</i> áldásai vagy a <i>Smá</i> alatt	mondjanak Fél Kádist az Ámidá előtt, de ne mondják el utána a Teljes Kádist ¹³ .
az Ámidá alatt	mondják el a Teljes Kádist, de más Kádist ne mondjanak ¹⁴ .
az Álénu közben vagy Kádis közben	lásd fent a reggeli imánál.

¹ RSZ uo. 4. végén; ² Uo. 4.; ³ *Misná brurá* uo. 16.; ⁴ RSZ uo. 4.; ⁵ Uo.; ⁶ *Piszké tsuvot* 55:8. 60. lábjegyzet; ⁷ RSZ uo. 4.; ⁸ RSZ uo. 3.;

⁹ *Sááré Efrájim* 7:38.; ¹⁰ *Sááré Efrájim* uo. és *Cemách cedek responsum* OC 76:1.; ¹¹ *Sááré Efrájim* 9:32. és *Cemách cedek* uo.; ¹² RSZ uo. 4. végén; ¹³ RSZ uo. 4.; ¹⁴ Uo.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi

Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,

Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia

Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria

ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG